

IN HET BOS

Tim en de havik

Als Tim bij opa Sippelaar de kippen voert in het kippenhok, strooit hij ook twee handen vol zaad voor de Turkse tortelduiven en de houtduiven. En dan, als Tim zich net heeft omgedraaid om het schuurtje in te lopen waar opa Sippelaar aan het timmeren is, gebeurt het. Links om de hoek van het schuurtje vliegt een enorme vogel in volle vaart rakelings langs Tim, die de luchtverplaatsing die de vogel veroorzaakt voelt op zijn blote arm. Dan pakt de vogel een duif op nog geen meter afstand van de voeten van Tim. Alle duiven schieten de lucht in en de gevangen duif schreeuwt het uit van pijn en schrik. Tim herkent de roofvogel, het is een havik. Met zijn scherpe klauwen in zijn prooi en zijn opmerkelijke ogen, de scherpe ronde snavel vooruit kijkt de havik Tim aan. Die hoort hoe opa richting de deur rent om de havik te verjagen en de duif te redden. Tim staat als aan de grond genageld en denkt erover na of hij zonder de havik te verjagen zijn mobiel uit zijn zak kan halen om de prooi en zijn jager te filmen. Maar voordat dit alles kan gebeuren, zet de havik zijn scherpe klauwen in zijn prooi en vliegt er mee weg met lange, rustige slagen.

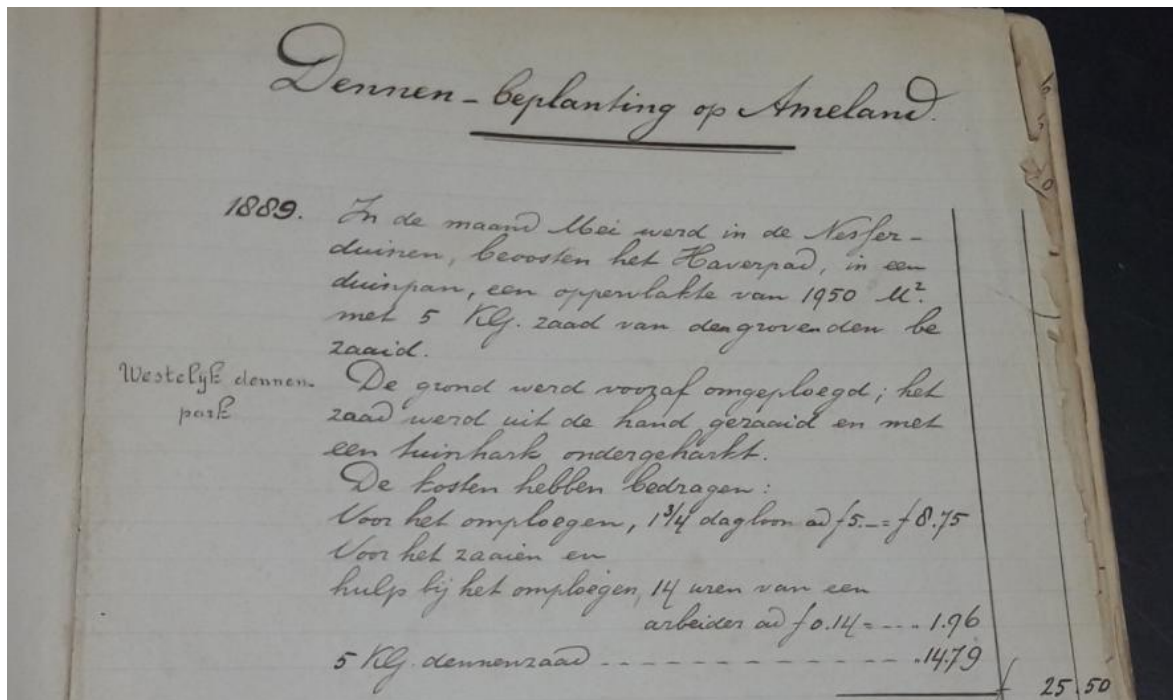
Opa is geschrokken.

“Het was een havik”, zegt Tim tegen de geschrokken opa Sippelaar, die zijn armen om Tim heen slaat en hem stevig vasthoudt. “Wat een spanwijdte hebben die vleugels! Ik voelde de luchtstroom langs mijn hele arm.” “En wat een geschreeuw en lawaai”, zegt opa Sippelaar. “Ik dacht even dat hij jou aanvloeg.” Inmiddels zijn de duiven ook weer terug en eten weer verder van het voer. Nu hij een prooi heeft komt de havik niet meteen terug. “Jammer van die mooie jonge tortel,” zegt opa, “maar dat is het risico als je ze voert en ze een beetje mak worden. Je moet als vogel altijd blijven opletten.” “En een havik en zijn jongen moeten nu eenmaal ook eten”, zegt Tim.

Tim houdt van roofvogels.

Als ze vanuit opa's huisje aan de bosrand 's middags het bos inwandelen, gaan ze op zoek naar het haviksnest. Opa weet het niet ver van zijn huisje te vinden “Het is een groot nest met stevige takken”, vertelt hij. Vlakbij het haviksnest treffen ze de boswachters Marjan en Robert. “Denken jullie dat op Ameland veel haviken te vinden zijn?” vraagt Robert aan Tim en Tamara. “Ik denk ongeveer twintig”, schat Tim en Tamara zegt: “Ik denk vijftien.” “Er zijn zeven paartjes”, vertelt de boswachter. “Meer passen er niet op Ameland, ze moeten natuurlijk wel genoeg voedsel kunnen vinden voor de jongen.” Boswachter Robert laat op zijn mobiel een YouTube filmpje zien van een havik, die met een snelheid van 70 tot 80 kilometer tussen bomen van het bos vliegt. Dan vertelt Tim over de havik, die in volle vaart een duif ving. “Stel je voor dat ik had kunnen filmen, hoe die havik de duif sloeg”, fantaseert Tim. “Daar had ik wel beroemd mee kunnen worden.” “Hoe komt het eigenlijk dat je zo van roofvogels houdt?” vraagt

Robert. "We zijn eens naar een dierentuin geweest waar een roofvogelshow bij was. Ik kreeg een dikke handschoen aan en mocht arenden en gieren op mijn arm hebben. Ik vond het meteen leuk en daarna heb ik door filmpjes te kijken van de BBC heel veel geleerd over gieren, haviken, sperwers en uilen", vertelt Tim enthousiast.

In dit archiefboek werd nauwkeurig de aanleg van onze bossen beschreven.

Geen bos, geen (roof)vogels.

Boswachter Robert vertelt: "Toen in 1889 besloten werd om bossen te planten op Ameland, waren er alleen in de dorpen bomen te vinden. Sommigen van die oeroude bomen staan er nog steeds, bijvoorbeeld in de Camminghastraat in Ballum. Na 1889 werd het Kwekerijbos bij Nes aangelegd. De boompjes begonnen niet meteen te groeien en de hulp van de schoolkinderen werd ingeroepen." Opa knikt: "Toen mijn vader zo oud was als jullie nu, heeft hij geholpen met het aanplanten van het bos. Hij plantte jonge dennetjes, met daaronder een blok turf, wat water vast hield zodat de dennetjes gemakkelijker begonnen te groeien. Anders verdroogden ze. Later ging hij na schooltijd naar de kwekerij om te helpen met water geven. Ook zocht hij rupsen die anders de pas geplante boompjes opraten. Hier in dit Kwekerijbos werden de dennetjes gekweekt en als ze groot genoeg waren, kwamen ze in het bos te staan." "Pas toen er hier echt een bos stond, kwamen de roofvogels, zoals de havik. Ze houden van hoge bomen, om zo'n sterk groot nest als dit te bouwen", vertelt boswachter Robert.

Een eiland met ongelofelijk veel stuifzand en dorpen overspoeld door ... zand.

Boswachter Marjan vult Robert aan: "Voor de bossen werden geplant, zag je hier op het eiland zand, zand en nog eens zand. Met een zware storm moeten er verschrikkelijke zandstormen zijn geweest, waardoor de huizen en de groentetuinen vol zand stoven. Het dorp Sier is niet verlaten vanwege een overstroming, maar door de zandstormen en is pas later door de zee weggespoeld. Ook het dorp Oerd werd onbewoonbaar door het zand, dat over de akkers waaide. Ameland was het eerste eiland waar bossen werden geplant om de dorpen te beschermen tegen het zand. Het was natuurlijk verder ook

handig dat je hout kon sprokkelen voor de kachel. Later kwamen er pas bossen op de andere Waddeneilanden.”

Spoken van de nacht: de uilen.

In het haviksnest zijn alle jongen uitgevlogen, maar wel ontdekken ze vlakbij een boom waaronder ze uilenballen en een uilenveer vinden. “Dan leer ik jullie nog iets over uilen”, vertelt boswachter Marjan. “Mensen denken vaak dat alle uilen alleen maar nachtjagers zijn. Maar sommigen jagen ook overdag of in de schemering. Je kunt dat

zien aan de kleur van hun ogen. Op Ameland komen uilen voor met zwarte, oranje en gele ogen. De kerkuil met zijn zwarte ogen jaagt alleen ‘s nachts, de ransuil met de oranje ogen jaagt ook in de schemering, dus met zonsopgang en zonsondergang. De uilen met de gele iris zoals onze velduil jaagt ook overdag.”

Zo kun je veel leren van de boswachters!